DUBBA · OYSS HAZIRLIK **CEVAP ANAHTARI**

10. Sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi 1. Dönem 1. Ortak Yazılı Sınavı · Senaryo 3

Süre: 40 dakika · Her sorunun puanı yanında yazılıdır.

Anahtar ve sorular çevrim içi

10. Sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi · 1. Dönem 1. Ortak Yazılı (Senaryo 3)

1. Aşağıdaki kaynakları okuyunuz.

> ***Kaynak A — Bir bilim tarihi dergisinin "Unutulmuş Âlimler" köşesinden (kurgusal):*** *Ahmed Nuri, hem fıkıh hem de astronomi alanında eser vermiş kurgusal bir âlimdir. Öğrencilerinden birinin hatıralarında hocasının üç alışkanlığı anlatılır. Birincisi, kendisine namaz ya da oruçla ilgili bir soru geldiğinde kendi görüşünü söylemeden önce Kur'an-ı Kerim'de ve Hz. Peygamber'in sünnetinde bu konuda ne bildirildiğine bakmasıdır. İkincisi, rasathanede bir yıldızın konumunu deftere geçirmeden önce gözlemini açık havada ve dinlenmiş gözle birkaç gece tekrarlaması; puslu gecelerde ya da çok yorgunken yaptığı ölçümleri hiçbir zaman kaydetmemesidir. Üçüncüsü, eski bir şehrin kuruluş yılını yazarken birbirini tanımayan, farklı yüzyıllarda ve farklı ülkelerde yaşamış pek çok tarihçinin aynı biçimde aktardığı bilgiyi esas alması; tek bir kişinin anlattığı rivayeti ise kesin bilgi saymamasıdır.*
>
> ***Kaynak B:*** *"Göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün farklı oluşunda aklıselim sahipleri için elbette ibretler vardır." (Al-i İmran suresi 190. ayet)*

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1.1. Kaynak A'da anlatılan üç alışkanlıkta Ahmed Nuri'nin başvurduğu bilgi kaynaklarını yazınız (sadık haberin türlerini adıyla belirtiniz). Her bir kaynağın neden nesnel bilgi kaynağı sayıldığını, metindeki ilgili davranışa dayanarak açıklayınız.

1.2. Kaynak B'de vurgulanan bilgi kaynağını belirleyiniz. Bu kaynağın doğru bilgiye ulaşmadaki yerini, ayetteki bir ifadeye dayanarak açıklayınız.

2. Aşağıdaki görüşme notunu ve ayetleri okuyunuz.

> ***Rehberlik servisine yansıyan bir görüşme notu (kurgusal):*** *Okulda düzenlenen "Damla Damla Tasarruf" kampanyası sırasında kantindeki musluğu açık bırakan Doruk, kendisini uyaran arkadaşına şöyle karşılık verir: "Suyun parasını okul ödüyor, dünyadaki kaynaklar da zaten tükenmez. Kullandığım şeyler için kimseye hesap vermek zorunda değilim." Ertesi gün din kültürü dersinde olay konuşulurken Doruk bir düşüncesini daha ekler: "İnsan da sonuçta diğer canlılar gibi doğar, büyür ve ölür. Bence insan hayatının ayrıca bir amacı yok."*
>
> ***I. ayet:*** *"Hani, Rabbin meleklere, 'Ben yeryüzünde bir halife yaratacağım.' demişti…" (Bakara suresi 30. ayet)*
>
> ***II. ayet:*** *"Ben cinleri ve insanları, ancak bana kulluk etsinler diye yarattım." (Zariyat suresi 56. ayet)*

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

2.1. Verilen ayetlerin her birinin Doruk'un hangi düşüncesine cevap olduğunu belirleyiniz. Ayetin, o düşünceyi İslam'a göre insanın âlemdeki konumu açısından nasıl düzelttiğini açıklayınız.

2.2. Halife ve **emanet** anlayışını benimseyen bir öğrencinin okulun su ve elektrik gibi kaynaklarını kullanırken göstereceği **iki** davranışı yazınız. Her davranışın bu kavramlardan hangisiyle ilgili olduğunu gerekçesiyle belirtiniz.

3. Aşağıdaki pano notunu ve tabloyu inceleyiniz.

> ***Okul değerler kulübünün koridor panosu (kurgusal):*** *Kulüp üyeleri, Allah-âlem ilişkisini anlatan dört ayet mealini panoya asmıştır. Her mealin yanına, ayetin bu ilişkinin hangi yönünü öne çıkardığını belirten bir etiket konulacaktır; ancak etiketler henüz hazırlanmamıştır.*

Boyut	Ayet meali
	“Yine bilmez misin ki göklerin ve yerin mülkiyet ve hükümranlığı yalnız Allah'ındır…” (Bakara suresi 107. ayet)
	“Peki onlar, Allah'ın yaratmayı nasıl başlattığını, sonra onu ardarda sürdürdüğünü görmezler mi? Kuşkusuz bu, Allah için kolaydır.” (Ankebut suresi 19. ayet)
	“Yeryüzünde yaşayan bütün canlıların rızkı ancak Allah'a aittir...” (Hud suresi 6. ayet)
	“… Allah'ın yasalarında asla bir değişme bulamazsın; Allah'ın yasalarında asla bir sapma da bulamazsın.” (Fatır suresi 43. ayet)

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

3.1. Panodaki her ayetin Allah-âlem ilişkisinin hangi boyutunu öne çıkardığını tablonun “Boyut” sütununa yazınız.

3.2. Tablodaki boyutlardan **birini** seçiniz. Seçtiğiniz boyutun tevhit inancıyla ilişkisini açıklayınız ve bu boyutu kavrayan bir insanın günlük hayattaki tutumuna **bir** örnek veriniz.

4. Bir öğrenci, “Varlıklar Âlemi” konusunu tekrar ederken defterine şu varlıkların adlarını yazmıştır:

Yağmur – Melek – Yıldız – Cin – Toprak – Cennet

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

4.1. Defterdeki altı varlığı ait oldukları âleme göre aşağıdaki tabloya yerleştiriniz.

Gayb Âlemi	Şehadet Âlemi

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

4.2. Gayb âlemini şehadet âleminden ayıran temel özelliği yazınız.

4.3. Öğrencinin kardeşi, “Teleskoplar yeterince gelişirse bir gün melekleri de gözlemleyebiliriz.” der. Bu düşüncenin neden yanlış olduğunu gayb âleminin özelliğine dayanarak açıklayınız. Ardından melek ve yıldız hakkındaki bilgilerimizin hangi bilgi kaynaklarına dayandığını her biri için ayrı ayrı yazınız.

5. Lise öğrencisi Nehir, aynı hafta içinde iki olay yaşar. Pazartesi günü okul servisinde, kimin başlattığı belli olmayan bir söylentiye kulak misafiri olur: Sınıf arkadaşı Ece'nin deneme sınavında kopya çektiği konuşulmaktadır. Ece'yi yakından tanıyan Nehir bu söze inanmakta zorlanır. Perşembe günü ise bir arkadaşı, Ece'nin sıranın üzerinde açık unuttuğu telefonundaki mesajlara birlikte göz atmayı önerir.

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

5.1. Nehir'in yaşadığı olaylarla ilgili olarak İsra suresinin 36. ayetinde verilen mesajlardan **ikisini** yazınız.

5.2. İsra suresinin 36. ayetinin mesajlarını rehber edinen Nehir'in her iki olayda nasıl davranması gerektiğini, ayetin mesajıyla ilişkilendirerek ayrı ayrı açıklayınız.

6. Aşağıdaki önermeleri okuyunuz.

#	Önerme
I	Gördüğümüz her şey bir hâlden başka bir hâle geçer; değişen bir şeyin başlangıcı vardır ve başlangıcı olan bir varlık kendini var edemez. Öyleyse evreni var eden bir yaratıcı bulunmalıdır.
II	Arının peteğindeki eşit altıgen gözler ve gezegenlerin hiç şaşmayan yörüngeleri, amaca uygun bir ölçü taşır. Bilinçsiz madde böyle bir ölçüyü kendi başına kuramayacağına göre bu düzeni bilinçli bir yaratıcı kurmuştur.
III	Sınırlı ve eksik bir varlık olan insanın zihninde kusursuz bir varlık düşüncesi bulunur. İnsan bu düşünceyi kendi kendine üretemeyeceğine göre onu zihnimize yerleştiren bir kaynak vardır.
IV	Bir kişi, ibadet ederken yaratıcısına yakınlaştığını hisseder ve bu manevi deneyim, onun sonraki duygu ve davranışlarını derinden etkiler. Bu deneyim, yaratıcının varlığına işaret eder.

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

6.1. Tablodaki dört önermenin her birinin hangi delil türüne ait olduğunu aşağıdaki tabloya yazınız.

#	Delil Türü
I	
II	
III	
IV	

6.2. III. ve IV. önermelerdeki delillerin her birini, I. ve II. önermelerdeki delillerden ayıran özelliği açıklayınız.

6.3. Aşağıdaki ifadeler için “Doğru” veya “Yanlış” kutucuğunu işaretleyiniz ve her birinin gerekçesini yazınız.

a) “II. önerme, evrenin başlangıcının olup olmadığı sorusunu hareket noktası olarak alır.”

☐ Doğru ☐ Yanlış

Gerekçe: .....

b) “I. önermedeki akıl yürütmeye göre âlem hâdistir.”

☐ Doğru ☐ Yanlış

Gerekçe: .....

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Puanlama anahtarı ve örnek cevaplar Dubba'nın hazırladığı örneklerdir; resmî değerlendirme ölçütleri ODSGM ve okulun tarafından belirlenir.

Soru – Öğrenme Çıktısı – Beceri

Soru	Öğrenme çıktısı	Beceri
1	DKAB.10.1.1. İslam'da bilginin yerini ve kaynaklarını çözümleyebilme	KB2.4. Çözümleme
2	DKAB.10.1.2. Allah-âlem ilişkisini müşahede edebilme	KB2.10. Çıkarım Yapma
3	DKAB.10.1.2. Allah-âlem ilişkisini müşahede edebilme	KB2.14. Yorumlama
4	DKAB.10.1.2. Allah-âlem ilişkisini müşahede edebilme	KB2.5. Sınıflandırma
5	DKAB.10.1.3. İsra suresinin 36 ve Mülk suresinin 23. ayetlerinin mesajlarını anlamak için Kur'an-ı Kerim meallerine başvurabilme	KB2.10. Çıkarım Yapma
6	DKAB.10.2.1. Allah'ın (cc) varlığının delillerini müşahede edebilme	KB2.4. Çözümleme

Puanlama Tablosu

1.1	1.2	2.1	2.2	3.1	3.2	4.1	4.2	4.3	5.1	5.2	6.1	6.2	6.3	Toplam
12	5	8	8	12	6	6	4	7	6	10	4	6	6	100

Çözümler ve Puanlama Anahtarı

1.1. TAM PUAN (12 PUAN)

Beklenen cevap:

1. alışkanlık — Haberiresul (vahiy): Ahmed Nuri dinî bir soruda önce Kur'an-ı Kerim'e ve sünnete bakmaktadır. Haberiresul, peygamberlerin Allah'tan (cc) alıp insanlara ulaştırdığı haberlerdir; kaynağı kişinin görüşü değil ilahi bildirim olduğu için inananlar için kesin ve bağlayıcı bilgi verir. Bu nedenle nesnel bilgi kaynağıdır.

2. alışkanlık — Salim duyular: Ahmed Nuri yalnız dinlenmiş gözle, açık havada ve tekrarlanmış gözlemleri kaydetmekte; puslu ya da yorgun anlardaki ölçümleri dışarıda bırakmaktadır. Duyular kimi zaman yanıltabildiği için ancak temel özelliğini yitirmemiş (salim) duyularla elde edilen bilgi güvenilirdir; böyle duyular varlıkları kişiden kişiye değişmeyecek biçimde algılatır. Bu nedenle nesnel bilgi kaynağıdır.

3. alışkanlık — Mütevatir haber: Ahmed Nuri, birbirini tanımayan, farklı zaman ve yerlerde yaşamış çok sayıda tarihçinin aynı biçimde aktardığı bilgiyi esas almaktadır. Böyle bir topluluğun yalan üzerinde birleşmesi mümkün olmadığından mütevatir haberin doğruluğundan şüphe duyulmaz; tek kişinin rivayeti ise bu kesinliği taşımaz. Bu nedenle mütevatir haber kesin ve nesnel bilgi kaynağıdır.

Haberiresul ve mütevatir haber için "sadık haber" üst adı da ad puanı alır; ancak iki alışkanlıktan birinde tür adı (haberiresul / mütevatir haber) verilmelidir. Benzer ifadeler kabul edilir; anlamı bozmayan yazım hataları puan kırdırmaz.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Puan dağılımı: Her kaynak için ad 1 puan + metindeki davranışa dayanan gerekçe 3 puan; 3 × 4 = 12 puan.

KISMİ PUAN:

- Kaynağın adı doğru, gerekçe metindeki davranışa bağlanmadan yalnız genel tanımla verilmişse o kaynak için 1 + 2 = 3 puan.
- Kaynağın adı doğru, gerekçe yok ya da yanlışsa o kaynak için 1 puan.
- Haberiresul ve mütevatir haberin ikisi de yalnız "sadık haber" diye adlandırılmışsa bu iki kaynaktan yalnız biri ad puanı alır.
- Kaynak adı yanlış ya da yoksa o kaynağın gerekçesine puan verilmez.

SIFIR PUAN: Sezgi, ilham, rüya gibi öznel kaynakları yazan; mütevatir haberi "kişinin inandığı haber" diye tanımlayıp kaynak adlarını da yanlış veren ya da boş bırakan cevaplar 0 puan alır.

1.2. TAM PUAN (5 PUAN)

Beklenen cevap: Kaynak B'de vurgulanan bilgi kaynağı **selim akıl**dır. Ayette göklerin ve yerin yaratılışındaki, gece ile gündüzün farklı oluşundaki ibretleri ancak "aklıselim sahipleri"nin görebileceği belirtilir. Selim akıl, olumsuz etkilerden uzak, yaratılışındaki temizliği koruyan akıldır; insan bu akılla gözlemlediği olaylar arasında ilişki kurar, doğruyu yanlıştan ayırır ve varlıklardan hareketle yaratıcının kudretine dair sonuçlara ulaşır. Bu yüzden selim akıl, duyularla elde edilen bilgileri anlamlandırıp doğru bilgiye ulaştıran nesnel bir kaynaktır.

Benzer ifadeler kabul edilir.

Puan dağılımı: Kaynağın adı 1 puan + ayetteki bir ifadeye ("aklıselim sahipleri", "göklerin ve yerin yaratılışı", "gece ile gündüzün farklı oluşu", "ibretler") dayanan açıklama 4 puan.

KISMİ PUAN:

- Ad doğru, açıklama ayete dayanmadan yalnız genel tanım düzeyindeyse 1 + 2 = 3 puan.
- Yalnız ad doğruysa 1 puan.

SIFIR PUAN: Bilgi kaynağı yanlış belirlenmiş (salim duyular, vahiy, sezgi vb.) ve açıklama ayetle ilgisizse ya da madde boşsa 0 puan.

2.1. TAM PUAN (8 PUAN)

Beklenen cevap:

I. ayet (Bakara 30) → birinci düşünce ("Kaynaklar tükenmez, kimseye hesap vermem."): Ayete göre insan yeryüzünde Allah'ın (cc) halifesidir. Halife olan insan yeryüzünü imar etmek, adaleti sağlamak ve Allah'ın emanetlerini korumakla görevlidir. Su ve diğer nimetler Allah'ın mülküdür; insana emanet olarak verilmiştir ve sahibinin rızasına uygun kullanılmalıdır. Bu yüzden insan kullandığı nimetlerden sorumludur; "kimseye hesap vermem" düşüncesi bu anlayışla çelişir.

II. ayet (Zariyat 56) → ikinci düşünce ("İnsan hayatının ayrıca bir amacı yok."): Ayete göre insan, Allah'ı tanımak ve O'na kulluk etmek amacıyla yaratılmıştır. Her varlığın bir yaratılış amacı vardır; insan da davranışlarında serbest bırakılmış, tercihlerinden sorumlu tutulmuştur. Bu nedenle insan hayatını amaçsız saymak ayetin bildirdiği gerçekle çelişir.

Benzer ifadeler kabul edilir.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Puan dağılımı: Her ayet için doğru eşleştirme 1 puan + insanın konumuna (halife, emanet, sorumluluk / kulluk, yaratılış amacı) dayanan düzeltme açıklaması 3 puan; 2 × 4 = 8 puan.

KISMİ PUAN:

- Eşleştirme doğru, açıklama kavram kullanılmadan yüzeysel kalmışsa (ör. yalnız "Allah insanı boşuna yaratmadı.") o ayet için 1 + 1 = 2 puan.
- Yalnız eşleştirme doğruysa o ayet için 1 puan.
- Ayetler yer değiştirerek eşleştirilmiş ancak açıklamalar kendi içinde doğruysa her ayet için yalnız açıklamanın yarısı (1 puan) verilir.

SIFIR PUAN: Ayetlerle düşünceler ilişkilendirilmemiş, yalnız Doruk'un sözleri tekrarlanmış ya da madde boş bırakılmışsa 0 puan.

2.2. TAM PUAN (8 PUAN)

Beklenen cevap (örnekler):

- Musluğu kullandıktan sonra kapatmak, damlatan bir musluğu okul yönetimine bildirmek → **emanet:** Su, sahibi Allah (cc) olan ve insana belli bir amaçla verilmiş bir nimettir; parasını kimin ödediğinden bağımsız olarak sahibinin rızasına uygun, israf etmeden kullanılmalıdır.
- Boş sınıfta ışıkları kapatmak, tasarruf kampanyasına katılıp arkadaşlarını bilgilendirmek → **halife:** Halife olan insan yeryüzünü imar etmek ve düzeni korumakla görevlidir; kaynakları gelecek kuşakları da düşünerek koruması bu görevin gereğidir.

Okul kaynaklarıyla ilgili başka somut ve uygun davranışlar da kabul edilir. Benzer ifadeler kabul edilir.

Puan dağılımı: Her davranış için somut ve uygun davranış 2 puan + kavramla (halife / emanet) gerekçeli ilişki 2 puan; 2 × 4 = 8 puan.

KISMİ PUAN:

- Davranış uygun, kavram adı verilmiş ama gerekçe yoksa o davranış için 2 + 1 = 3 puan.
- Davranış uygun, kavramla ilişki kurulmamışsa o davranış için 2 puan.
- İki davranış aynı eylemin tekrarıysa (ör. "musluğu kapatırım", "suyu açık bırakmam") yalnız biri puanlanır.

SIFIR PUAN: Okul kaynaklarıyla ilgisiz, genel ahlak öğütleri yazılmış ya da madde boş bırakılmışsa 0 puan.

3.1. TAM PUAN (12 PUAN)

Beklenen cevap:

Boyut	Ayet
Allah (cc) âlemlerin Rabb'idir (göklerin ve yerin egemenliği O'nundur).	Bakara suresi 107. ayet
Allah'ın (cc) âlemdeki yaratması süreklidir.	Ankebut suresi 19. ayet
Allah (cc) bütün canlılara rızık verendir.	Hud suresi 6. ayet
Allah'ın (cc) kâinatta değişmez yasaları vardır.	Fatır suresi 43. ayet

"Egemenlik / hükümranlık / mülkün sahibi", "sürekli yaratma", "rızık veren", "değişmeyen kurallar / sünnetullah" gibi anlamca örtüşen ifadeler kabul edilir.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Puan dağılımı: 4 hücre × 3 puan = 12 puan.

KISMİ PUAN: Her doğru hücre bağımsız olarak 3 puan alır. Boyutu anlamca doğru ama eksik ifade eden hücre (ör. Ankebut 19 için yalnız “yaratma”, Fatır 43 için yalnız “yasa”) 1 puan alır.

SIFIR PUAN: Hücrelere ayet meali aynen tekrar yazılmış, boyutlar ayetlerle tamamen yanlış eşleştirilmiş ya da tablo boş bırakılmışsa 0 puan.

3.2. TAM PUAN (6 PUAN)

Beklenen cevap (örnek — rızık boyutu seçilirse): Hud suresi 6. ayete göre yeryüzündeki bütün canlıların rızkını veren yalnız Allah'tır (cc). Tevhit inancına göre yaratan, yöneten ve rızık veren tek güç Allah'tır; insan da diğer canlılar gibi rızkı için O'na muhtaçtır ve başka bir güce bu konuda ortaklık yakıştırılamaz. Bu boyutu kavrayan bir insan, kazancını helal yoldan arar, elindeki nimeti kendi gücüne değil Allah'a bağlayarak şükreder ve ihtiyaç sahipleriyle paylaşır.

Diğer boyutlar seçildiğinde de aynı yapı aranır (ör. değişmez yasalar → düzeni kuran tek irade; günlük hayatta doğa yasalarına uygun davranıp tedbir almak). Benzer ifadeler kabul edilir.

Puan dağılımı: Boyutun doğru seçilip ayetiyle anılması 2 puan + tevhit inancıyla ilişkinin açıklanması 2 puan + günlük hayattan uygun örnek 2 puan.

KISMİ PUAN:

- Tevhit ilişkisi yalnız “Allah birdir” düzeyinde, boyutla bağlantı kurulmadan yazılmışsa bu bölümden 1 puan.
- Örnek seçilen boyutla ilgisiz ya da çok genelse (ör. “iyi insan olurum”) bu bölümden 1 puan.
- Boyut belirtilmeden yalnız tevhit açıklaması yapılmışsa en fazla 2 puan.

SIFIR PUAN: Tablodakilerle ilgisiz bir boyut ya da kitapta meali basılı olmayan bir ayet kullanılmış, yalnız meal tekrar edilmiş ya da madde boş bırakılmışsa 0 puan.

4.1. TAM PUAN (6 PUAN)

Beklenen cevap:

Gayb Âlemi	Şehadet Âlemi
Melek	Yağmur
Cin	Yıldız
Cennet	Toprak

Puan dağılımı: 6 varlık × 1 puan = 6 puan (sütun içindeki sıra önemli değildir).

KISMİ PUAN: Doğru sütuna yerleştirilen her varlık 1 puan alır.

SIFIR PUAN: Hiçbir varlık doğru sütunda değilse ya da tablo boşsa 0 puan.

4.2. TAM PUAN (4 PUAN)

Beklenen cevap: Şehadet âlemi insanın duyular yoluyla algılayabildiği varlıklardan oluşur; gayb âlemindeki varlıklar ise akıl ve duyular yoluyla algılanamaz. İki âlemi ayıran temel özellik, varlıkların akıl ve duyularla algılanıp algılanamamasıdır.

Benzer ifadeler kabul edilir.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Puan dağılımı: Ayırt edici özelliğin (duyularla / akıl ve duyularla algılanabilirlik) iki âlem için doğru ifadesi 4 puan.

KISMİ PUAN: Yalnız bir âlem tanımlanmışsa ya da "görülen / görülmeyen" gibi yalnız görme duyusuyla sınırlı eksik bir ifade kullanılmışsa 2 puan.

SIFIR PUAN: Özellik yerine yalnız örnek varlıklar sıralanmışsa, "gayb âlemine deney ve gözlemle ulaşılır" gibi yanlış bir ifade kullanılmışsa ya da madde boşsa 0 puan.

4.3. TAM PUAN (7 PUAN)

Beklenen cevap: Melekler gayb âlemine aittir; gayb âlemindeki varlıklar akıl ve duyular yoluyla algılanamaz. Teleskop gözlemi genişleten bir araçtır ama yine duyuya, yani şehadet âlemine bağlıdır; bu nedenle ne kadar gelişirse gelişsin gayb âlemine ait bir varlığı gözlemlenebilir hâle getiremez. Melek hakkındaki bilgilerimizin kaynağı **sadık haber (vahiy / haberiresul)**dir. Yıldız ise şehadet âlemine ait olduğundan onun hakkındaki bilgiler **salim duyular** (gözlem) ve **selim akıl** (akıl yürütme, hesaplama) yoluyla elde edilir.

Benzer ifadeler kabul edilir.

Puan dağılımı: Düşüncenin yanlışlığının gayb âleminin özelliğiyle açıklanması 3 puan + melek için bilgi kaynağı 2 puan + yıldız için bilgi kaynağı 2 puan.

KISMİ PUAN:

- Düşüncenin yanlış olduğu söylenmiş, gerekçe gayb âleminin özelliğine bağlanmadan yalnız "melekler görünmez" düzeyinde kalmışsa bu bölümden 1 puan.
- Yıldız için salim duyular ile selim akıldan yalnız biri yazılmışsa da 2 puan verilir.
- Melek için "sadık haber" yerine yalnız "Kur'an-ı Kerim" yazılmışsa 1 puan.

SIFIR PUAN: Teleskopla meleklerin görülebileceği kabul edilmiş, melek bilgisi için duyular gösterilmiş ve yıldız için kaynak yanlış ya da boşsa 0 puan.

5.1. TAM PUAN (6 PUAN)

Beklenen cevap (herhangi ikisi):

- Kulak, göz ve kalp gibi bilgi edinme araçları doğru kullanılmalıdır; insan bu araçlarla edindiği bilgilerin kullanımından sorumludur.
- Doğruluğu ya da yanlışlığı kesin biçimde ortaya konulamayan bir bilgiye göre hareket edilmemelidir.
- İnsan bilgi sahibi olmadığı bir konuda söz söylememeli, hüküm vermemelidir.

Benzer ifadeler kabul edilir.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Puan dağılımı: 2 mesaj × 3 puan = 6 puan.

KISMİ PUAN: Yalnız bir mesaj doğru yazılmışsa 3 puan. Mesaj doğru ama çok eksik ifade edilmişse (ör. yalnız "sorumluluk") o mesaj için 1 puan.

SIFIR PUAN: Ayetle ilgisiz mesajlar yazılmış, yalnız ayetin numarası ya da konusu tekrar edilmiş veya madde boş bırakılmışsa 0 puan.

5.2. TAM PUAN (10 PUAN)

Beklenen cevap:

Pazartesi (söylenti): Nehir, kaynağı belli olmayan ve doğruluğu kanıtlanmamış bu söze dayanarak Ece hakkında yargıya varmamalı, söylentiyi başkalarına aktarmamalı; gerekirse konuşanları doğrulanmamış bir bilgiyle hüküm vermemeleri için uyarmalıdır. Çünkü ayet, kesin bilgi sahibi olunmayan bir şeyin peşine düşülmemesini ve bilgi sahibi olunmayan konuda söz söylenmemesini ister.

Perşembe (telefon): Nehir, arkadaşının önerisini reddetmeli ve Ece'nin telefonuna dokunmamalıdır; başkasının özel hayatını ve gizli hâllerini araştırmak (tecessüs) İslam'da uygun görülmez. Ayet, göz ve kalp gibi bilgi edinme araçlarının nasıl kullanıldığından insanın sorumlu olduğunu hatırlattığı için gözünü bu amaçla kullanmamalıdır.

Benzer ifadeler kabul edilir.

Puan dağılımı: Her olay için doğru davranış 2 puan + ayetin mesajıyla gerekçeli ilişki 3 puan; 2 × 5 = 10 puan.

KISMİ PUAN:

- Bir olayda davranış doğru, ayetle ilişki yüzeyselse (ayet adı anılmış, mesaj açıklanmamış) o olay için 2 + 1 = 3 puan.
- Bir olayda davranış doğru, ayetle hiç ilişki kurulmamışsa o olay için 2 puan.
- Yalnız bir olay tam açıklanmışsa 5 puan.

SIFIR PUAN: Söylentinin yayılmasını ya da telefona bakılmasını onaylayan, ayetle ilgisiz genel bir yorum yazan veya madde boş bırakılmışsa 0 puan.

6.1. TAM PUAN (4 PUAN)

Beklenen cevap:

#	Delil Türü
I	Kozmolojik delil (hudus delili)
II	Teleolojik delil (gaye ve nizam delili)
III	Ontolojik delil
IV	Dinî tecrübe delili

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Puan dağılımı: 4 hücre × 1 puan = 4 puan. I için yalnız “hudus delili”, II için “gaye ve nizam delili” de kabul edilir.

KISMİ PUAN: Her doğru hücre 1 puan alır.

SIFIR PUAN: Bütün hücreler yanlış ya da boşsa 0 puan; kitapta geçmeyen delil adı yazılan hücre 0 puan alır.

6.2. TAM PUAN (6 PUAN)

Beklenen cevap: I. ve II. önermelerdeki kozmolojik ve teleolojik deliller evrenden (evrenin değişmesi ve başlangıcı ya da iç düzeni) hareket eder.

- **III. önerme (ontolojik delil):** Evrene ait gözlem ve deneyden bağımsızdır; insanın zihnindeki kusursuz (ekmel) varlık düşüncesinden hareket eden zihinsel bir akıl yürütmedir.
- **IV. önerme (dinî tecrübe delili):** Evrenden değil kişinin kendi manevi deneyiminden hareket eder; bireysel tecrübeye dayanır ve bu deneyimin bıraktığı derin etki yalnız o kişiye özgüdür.

Benzer ifadeler kabul edilir.

Puan dağılımı: Her önerme için ayırt edici özellik 2 puan + I ve II. önermelerin evrenden hareket ettiğiyle karşıtlık kurulması 1 puan; 2 × 3 = 6 puan.

KISMİ PUAN: Ayırt edici özellik doğru, karşıtlık kurulmamışsa o önerme için 2 puan; özellik eksik ifade edilmişse (ör. yalnız “düşünceye dayanır” / “duyguya dayanır”) o önerme için 1 puan.

SIFIR PUAN: III ve IV için ayırt edici özellik yazılmamış, yalnız delil adları tekrar edilmiş ya da madde boşsa 0 puan.

6.3. TAM PUAN (6 PUAN)

a) Yanlış. Gerekçe: II. önerme evrenin başlangıcını değil, iç yapısındaki düzeni ve amaçlılığı (ölçülü petek, şaşmayan yörünge) hareket noktası alır; bu teleolojik delildir. Evrenin başlangıcını esas alan delil kozmolojik delildir.

b) Doğru. Gerekçe: I. önermede evrenin değiştiği, değişenin başlangıcı olduğu, yani sonradan meydana geldiği söylenir; sonradan meydana gelen anlamına gelen “hâdis” nitelemesi bu nedenle âleme uygundur (hudus delili).

Puan dağılımı: Her ifade için doğru işaret 1 puan + gerekçe 2 puan; 2 × 3 = 6 puan.

KISMİ PUAN: İşaret doğru, gerekçe yoksa o ifade için 1 puan; gerekçe eksikse (a için yalnız “II teleolojiktir”, b için “hâdis” kavramı açıklanmadan yalnız “evren değişir”) o ifade için 2 puan. İşaret yanlışsa gerekçeye puan verilmez.

SIFIR PUAN: Her iki işaret yanlışsa ya da madde boş bırakılmışsa 0 puan.

© 2026 Dubba. Bu yazılının soruları, şekilleri, puanlama anahtarı ve çözümleri Dubba’nın özgün eseridir (5846 sayılı FSEK); tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde ve değiştirilmeden çoğaltıp öğrencilere, sınıflara, okullara ve kurslara bedelsiz dağıtabilirsin; satılamaz, ücretli bir ürün ya da hizmette kullanılamaz, ticari amaçla kullanılamaz, başka sitede barındırılamaz, kaynak dubba.com.tr gösterilir. Telif Politikası 3. madde: dubba.com.tr/telif